INTERVJU / *Jure Matičič, podpredsednik Art kino mreže*

Mlade je treba začarati s filmom

Deja Crnović

Jure Matičič je podpredsednik Art kino mreže Slovenije in programski vodja Mestnega kina Domžale. V obeh funkcijah skrbi za kakovosten kino program s poudarkom na filmski vzgoji mladih. Časi, ko bi na periferiji filme gledali z mesečnim zamikom, so mimo, zato je toliko pomembneje, da kina poleg filmov poskrbijo tudi za spremljevalni, pogosto izobraževalni program.

O kinu že dolgo poslušamo katastrofične napovedi, a kljub vsemu se zdi, tudi sodeč po mestnih kinih v Art kino mreži, da stanje vendarle ni tako slabo. Kakšno je stanje na terenu?
Majhni kini še vedno obstajajo in vedno so. Še posebno tisti, ki so delovali tudi v okolju, ki so ga multipleksi, s Kolosejem na čelu, vzpostavili po letu 2001. Takrat se je veliko kinov zaprlo, konkretno tudi v Domžalah, kjer delam. V marsikaterem mestu je bilo potem nekaj zatišja, nato pa so se kini spet začeli pojavljati, predvsem v okviru javnih zavodov. Je pa res, da to večinoma niso le kini, ampak gre za večnamenske dvorane, ki združujejo gledališče, glasbo, vse mogoče druge dogodke in film.

Koliko zaslug je pri vnovičnem vzpostavljanju mestnih kinov imela Art kino mreža?
Art kino mreža je društvo, ki deluje na prostovoljni osnovi, nimamo nobenega zaposlenega, vsi udeleženi za mrežo delamo poleg rednih služb. Smo v resnici bolj interesno združenje, katerega člani se družijo, skupaj izobražujejo, iščejo rešitve za skupne problematike. Mogoče nismo motivirali odprtja nobenega novega kina, je pa članstvo v Art kino mreži marsikateremu kinu v pomoč, da so lahko v lokalnih okoljih zagovarjali odprtje kina ali zahtevnejši filmski program. Da so del širšega slovenskega združenja, katerega člani se od mesta do mesta ukvarjajo s podobnimi težavami, zagotovo pomaga.

Prva naloga te mreže je bila digitalizacija oziroma digitizacija kina, danes pa se ukvarjate predvsem s filmsko vzgojo mladih.
Art kino mreža, sicer že druga po vrsti, je res nastala zaradi digitalizacije oziroma digitizacije, saj smo se zavedali, da če ne bomo posodobili naše tehnike, lahko naše kino dejavnosti preprosto zapremo. Digitizacija je bila nujna in uspešna, počasi se bomo morali pogovarjati še o drugem valu, ampak čeprav se naš primer zdi zelo uspešen, bi opozoril, da so Hrvati prav tako izpeljali zelo uspešen projekt digitizacije, ki je oživel kina po celi državi, in če je bil pri nas vložek države približno eno tretjino, so hrvaški kini prejeli do 80 odstotkov vrednosti naložbe, ki na noben način ni majhna. Pri nas pa so največji del naložbe zagotovile lokalne skupnosti ali pa sami kini.

Danes se poleg programskih sodelovanj, skupnih akcij in izobraževanj največ posvečamo filmski vzgoji. Za seboj imamo dva večja projekta, katerih glavni namen je mlade navdušiti za film, graditi filmsko kulturo in jih s filmom začarati, kot smo bili včasih sami začarani ob prvem stiku s kinom.

Letni kino je imeniten način, kako film približati obiskovalcem in ga sproščeno predstaviti novemu občinstvu.

Gre tudi za nekakšno demokratizacijo filma. Kako pomembno je, da lahko v vsakem kraju vidijo tudi najboljše filme in to približno ob istem času kot v prestolnici?
Včasih je veljalo, da je imel Kolosej v Ljubljani daleč največji delež obiska. Ta je v zadnjih petih do desetih letih precej padel, pri kinih v Art mreži pa se počasi in stabilno povečuje. Še zanimivejši podatek pa je, da je včasih polovico vseh ogledov filmov v mreži ustvaril Kinodvor v Ljubljani. Njegov delež je zdaj manjši, ampak ne zato, ker bi Kinodvor imel manj gledalcev, ampak zato, ker jih je drugje toliko več. Leta 2013 smo imeli v mreži recimo skupno 340.000 obiskovalcev, leta 2016 pa že 427.000. To pomeni, da v majhne mestne kine zahaja 20 odstotkov slovenskih gledalcev. Od teh 427.000 je bilo kar 73.000 otrok, ki so se pri nas udeležili programov filmske vzgoje. To pomeni, da so vrtičkarji, osnovnošolci in srednješolci pri nas gledali kakovosten film, ki je bil pospremljen z ustreznim uvodom in pogovorom o filmu ali pa delavnico.

Še vseeno vrtite tudi »blockbusterje«? Tudi. Vsak mesec zbiramo filmske naslove, ki so na sporedu v mreži, in ugotavljamo, da je mesečno v obtoku od 40 do 50 različnih filmov, kar je resnično veliko programsko bogastvo. Kini so programsko lahko zelo različni, nekateri vrtijo samo umetniški program, drugi, ki v bližnji okolici nimajo multipleksa, morajo biti seveda mestni kino, ki poskrbi za vse, tako za tiste, ki bi gledali komercialne uspešnice, kot tiste, ki bi gledali umetniške filme.

Najbolj gledani film lanskega leta v Art kino mreži je bil Pr' Hostar, do katerega ste bili sprva zadržani, a ste ga po ogledu vendarle uvrstili na spored.
Pr' Hostar je prav poseben primer. Pravzaprav že vrsto let ugotavljamo, da če slovenski filmi kje dobijo svojo publiko, jo prav v Art kino mreži, *Pr' Hostar* seveda tudi v multipleksih. Ampak če govorimo o zahtevnejših filmskih naslovih, potem slovenski film gotovo pridobiva svojo prepoznavnost, publika ga k nam pride pogledat. Je pa res, da se vsi zelo angažiramo za slovenski film, premiere so pospremljene s pogovori z ustvarjalci, namenjamo mu tudi dodatno promocijo. Mislim pa, da letos takšnega filma, kot so bili Hostarji, ne bo, in vsaj če sodim po mojem domačem, domžalskem kinu, bo med najbolj gledanimi filmi leta *Dežela La La*. Mogoče ga bo jeseni prehitel mladinski film *Košarkar naj bo*.

V modi je spet tudi letni kino, ki prav tako ni zgolj stvar prestolnice.
Včasih je imelo veliko mest, poleg dvoran, ki so bile razporejene praktično na vsakih 5 do 10 kilometrov, še svoj letni kino. Ampak to je bila zavestna odločitev, da se kino kot pomembno komunikacijsko sredstvo finančno podpira. Potem je vse skupaj zamrlo, z digitalizacijo je izvedba letnega kina spet lažja, čeprav so to še vedno zelo zahtevni in veliki projekti. V Art kino mreži je letos kar 16 različnih letnih kinov, v Ljubljani celo na štirih različnih lokacijah. V poletni sezoni je to zelo imeniten način, kako film približati svojim obiskovalcem in ga sproščeno predstaviti tudi novi publiki. V Domžalah na primer letni kino delamo sredi parka, vstop je prost, ljudje si lahko prinesejo tudi lastne stole, ležalnike, odeje. Vzdušje je kar se da sproščeno, s seboj imaš lahko pivo, kaj za prigrizniti, celo šampanjec na ledu smo že videli. ×

»Mogoče nismo motivirali odprtja nobenega novega kina, je pa članstvo v Art kino mreži marsikateremu kinu v pomoč, da so lahko v lokalnih okoljih zagovarjali odprtje kina ali zahtevnejši filmski program,« pravi podpredsednik Art kino mreže Jure Matičič. Luka Cjuha